

RAPORT DE ACTIVITATE GENERAL PENTRU ANUL 2021 A MUZEULUI DE ISTORIE

Cum anul 2021 a stat și el sub semnul pandemiei de COVID-19, personalul instituției noastre a încercat să aducă un strop de normalitate vizitatorilor care ne-au trecut pragul prin respectarea măsurilor de desinfecție periodică și de distribuire judicioasă spațială a celor care ne-au trecut pragul, astfel încât aceștia să se simtă în perfectă siguranță sanitară. Ne-am bucurat de prezența unui număr de 3036 vizitatori (1560 bilete A (adulți), 1025 bilete B (copii), 442 bilete C (bilete gratuite), 9 bilete comune Salina Turda-Muzeul de Istorie).

Deschisă în 2020 în sala de expoziții temporare, o expoziție de piese eclesiastice (icoane pe sticlă, cruce de lemn) și copii de icoane pe sticlă ale unor elevi (icoane aparținând Muzeului de Istorie Turda), a rămas expusă bune săptămâni și în acest an.

S-au oferit bilete gratuite de Ziua Națională a Culturii (15 Ianuarie) vizitatorilor.

Pe 24 Ianuarie, în incinta Muzeului a avut loc o dezbatere, moderată de directorul instituției, asupra Unirii Principatelor Române din 1859, la care au luat parte prof. univ. dr. Toader Nicoară (Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca), prof. univ. dr. Călin Felezeu (Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca) respectiv prof. dr. Răzvan Mihai Neagu (Colegiul Tehnic Turda). Evenimentul a fost organizat de Casa de Cultură Turda și Muzeul de Istorie.

La 23 Aprilie, o dezbatere, de asemenea în clădirea Muzeului, a fost dedicată sfântului ales care veghează spiritual Turda, Sfântul Gheorghe. Au dezbătut directorul Casei de Cultură Turda Ana Sevan, directorul Bibliotecii „Teodor Murășanu” Turda Dana Deac, președintele Asociației „Rei Culturae Fautores” Dan Zăhan, preotul protopop Alexandru Rus, preotul Grigore Marchiș și directorul Muzeului.

A fost oferit acces gratuit copiilor la 1 Iunie în incintă, personal al Muzeului oferind totodată ateliere educative pentru copii în Parcul Central (*Jocuri romane, Heraldica pe înțelesul copiilor, Arta în preistorie*).

Evenimentul *Noaptea Muzeelor* a fost derulat și la Muzeul nostru pe 12 Iunie, cu o participare a vizitatorilor care ne-a făcut multă plăcere dată fiind situația pandemică.

La 18 Septembrie, adăugându-se unui personal din compartimente ale Primăriei și al altor entități, membri ai Muzeului și-a adus contribuția *Let's Do It, Romania!* la activitatea ecologică în zona Micro-malul Arieșului a municipiului nostru.

Piese aparte pentru organizarea expoziției *Tezaure arheologice din România. Rădăcini dacice și romane*, Madrid, 01.10.2021-27.02.2022, expoziție care s-a dovedit un real succes, s-au împrumutat de către Muzeul nostru către Muzeul Național de Istorie a României, organizatorul expoziției.

S-au organizat ateliere educative în incinta Muzeului, pentru diferite grupuri de școlari, proveniți de la mai multe școli, și din afara Turzii.

S-a organizat online, și nu fizic sau mixt, din cauza situației pandemice, conferința anuală națională de comunicări științifice a Muzeului. Organizată în perioada 26-27 Noiembrie 2021, Sesiunea științifică „50 de ani de cercetări arheologice în castrul de la *Potaissa*. Cercetările castrense în România” și-a propus propus evidențierea *status*-ului cercetărilor castrense românești, prin prisma jubileului de săpătură arheologică asupra castrului potaissens. Căci în 2021, s-au împlinit 50 de ani de la debutul cercetărilor arheologice neîntrerupte în castrul de la *Potaissa*. Pornite ca cercetări „de salvare”, devenite curând sistematice, ele au făcut ca în deceniile scurse de atunci castrul turdean să devină cel mai amplu cercetat și bine cunoscut castru din fosta provincie *Dacia*, și de altfel, din toată România.

Numeroasele lucrări de infrastructură care s-au desfășurat în cuprinsul municipiului și în acest an 2021 au prilejuit și impus o activitate arheologică consistentă din partea specialiștilor Muzeului, căreia i s-a acordat atenția și prioritatea cuvenite. Au fost obținute rezultate noi cu deosebire asupra epocii romane la Turda. Complementar, multele proiecte de investiții private, ce au necesitat cercetare, diagnostic sau supraveghere arheologică, proiecte cărora li s-au acordat aceleași atenție și prioritate în cadrul activității Muzeului, au dus la îmbogățirea blocului informațional arheologic nu doar pentru epoca romană, ci și asupra perioadelor medievale târzii/premoderne, epocii moderne și contemporane (arheologie industrială). Câștigurile informaționale sunt cu atât mai importante cu cât, din punct de vedere arheologic, cunoașterea Turzii epocii medievale și din perioada premodernă se prezintă, la acest moment, destul de săracă.

Colegul nostru Horațiu Groza a luat parte și în acest an la cercetările arheologice cu caracter forensic (crimele comunismului), de la Târgu Ocna.

Defalcăt, încasările Muzeului de Istorie pentru acest an 2021 sunt următoarele:

- din taxe descărcări arheologice (cercetări preventive, supravegheri): **91931,29 lei**;
 - din taxe bilete, fotografiere, ateliere pedagogie muzeală, suveniruri: **40.583,63 lei**;
- repartizat astfel:

- din taxe bilete: **20395** lei;
- din taxe fotografiere, ateliere pedagogie muzeală: **484** lei;
- din încasările magazinului de suveniruri: **19659,63** lei.

Total general: **132469,92** lei.

Activitatea de cercetare și publicare a personalului Muzeului, în pofida timpului restrâns datorită activităților din teren, s-a concretizat în apariția următoarelor lucrări:

C. DRAGOMIR, Fierul arheologic din colecția Muzeului de Istorie Turda, un patrimoniu în pericol. În: *Acta Musei Porolissensis* XLIII, 2021.

H. GROZA, 91 de ani de la dezvelirea statuii din Turda a memorandistului avocat dr. Ioan Rațiu. Contribuții și contributori. În: *Ecouri* (Turda), Mai, 2021.

D. M. ISTRATE/S. O. DOBROTĂ/H. GROZA, Biserica Reformată Turda Veche: cercetările arheologice din anii 2018-2020. În: *Materiale și Cercetări Arheologice* S.N. XVII, 2021, 201-233.

D. MATEI, *Castrele Daciei după părăsirea lor de către armata romană*. (Seria) *Dissertationes Musei Potaissensis II* (Cluj-Napoca 2021), Editura MEGA.

DAN MATEI, Presupusele fortificații romane de pe Valea Mureșului Inferior prin prisma situației de la Aradul Nou. În: R. M. MOCANU (red. coord.); M. ANTONIU/L. G. CHIRIAC/A. GRECU/A. I. IORDACHI/C. C. LAZANU/M. C. ȘELARU (colegiul de red.), *Rezumate comunicări Acta Moldaviae Meridionalis, Sesiune Internațională de Comunicări Științifice, ediția a XLIV-a, 23-24 Septembrie 2021* ([Vaslui 2021], 5-9.

D. MATEI/I. MĂRINCEAN, Contextul arheologic al descoperirii tezaurului monetar *Potaissa III*. În: D. MATEI (red.), *Carte program și rezumate ale comunicărilor sesiune științifică 50 de ani de cercetări arheologice în castrul de la Potaissa. Cercetările castrense în România*, Muzeul de Istorie Turda, 26-27 noiembrie 2021 (online) (Cluj-Napoca 2021), Editura Mega, 14-19.

D. MATEI/H. GROZA/A. BOLOG, O cercetare preventivă asupra *fossa*-ei de pe latura nordică a castrului legionar potaissens. În: D. MATEI (red.), *Carte program și rezumate ale comunicărilor sesiune științifică 50 de ani de cercetări arheologice în castrul de la Potaissa. Cercetările castrense în România*, Muzeul de Istorie Turda, 26-27 noiembrie 2021 (online) (Cluj-Napoca 2021), Editura Mega, 61 sq.

Personalul Muzeului a susținut comunicări la diferite manifestări științifice:

H. GROZA, Cercetări arheologice la Turda. Contribuții privind cunoașterea așezării în perioada medievală și modernă. La: Sesiunea anuală de comunicări științifice (Colegiul Tehnic

„Mediensis”, Catedra de Istorie și Științe Socio-Umane/Primăria Municipiului Mediaș, Direcția Municipală pentru Cultură, Sport, Turism și Tineret), Mediaș, 8 Mai 2021.

H. GROZA, Cercetări arheologice în necropola fostei mănăstiri augustiniene din Turda Veche. La: *Sesiunea de comunicări științifice. Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania. Ediția a XIII-a*. (Primăria Municipiului Sebeș/Consiliul Local al Municipiului Sebeș, Centrul Cultural „Lucian Blaga” Sebeș, Muzeul Municipal „Ioan Raica” Sebeș), Sebeș, 15 Octombrie 2021.

H. GROZA, Materialul ceramic descoperit la Biserica Reformată din Turda Veche (campania din 2020). La Sesiunea națională de comunicări științifice, on-line (Colegiul Tehnic „Mediensis”, Catedra de Istorie și Științe Socio-Umane/Primăria Municipiului Mediaș, Direcția Cultură, Învățământ, Sănătate, Sport, Turism, Relații Publice și Relația cu ONG), 20 Noiembrie 2021.

D. MATEI, *Spolia* în intervențiile constructive la castelele Daciei de-a lungul vremii „anarhiei militare” (235 – 271-275). La: *Simpozionul național Arheologie și existență*. In memoriam Doina Benea, 24-25 Iunie 2021, Online (Universitatea de Vest din Timișoara; Facultatea de Litere, Istorie și Teologie; Centrul de Studii de Istorie și Arheologie „Constantin Daicoviciu” Timișoara) (24 Iunie 2021).

D. MATEI, Presupusele fortificații romane de pe Valea Mureșului Inferior prin prisma situației de la Aradul Nou. La: *A XLIV-a Sesiune Internațională de Comunicări Științifice „Acta Moldaviae Meridionalis”* (Consiliul Județean Vaslui/Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui), Vaslui, 23 Septembrie 2021.

D. MATEI, O evaluare actuală a latinofonilor din *Potaissa* de după evacuarea aureliană. La: *Sesiunea de comunicări științifice. Multiculturalitate și patrimoniu istoric în Transilvania. Ediția a XIII-a*. (Primăria Municipiului Sebeș/Consiliul Local al Municipiului Sebeș, Centrul Cultural „Lucian Blaga” Sebeș, Muzeul Municipal „Ioan Raica” Sebeș), Sebeș, 15 Octombrie 2021.

D. MATEI, Asupra reutilizării postromane a elementelor de cultură din teritoriul provinciei *Dacia*. La: *Conferința științifică internațională Istorie – Arheologie – Muzeologie a Muzeului Național de Istorie a Moldovei (ediția a XXXI-a)*, Chișinău, 29 octombrie 2021.

A fost organizată online (deși intenția ne-a fost de a o organiza în format mixt, fizic sau online), sesiunea Muzeului. În acest an 2021, s-au împlinit 50 de ani de la debutul cercetărilor arheologice neîntrerupte în castrul de la *Potaissa*. Pornite ca cercetări „de salvare”, devenite curând sistematice, ele au făcut ca în deceniile scurse de atunci castrul turdean să devină cel mai amplu cercetat și bine cunoscut castru din fosta provincie *Dacia*, și de altfel, din toată România.

De aceea sesiunea științifică a avut ca tematică „50 de ani de cercetări arheologice în castrul de la *Potaissa*. Cercetările castrense în România”, Muzeul de Istorie Turda propunându-și să evidențieze cât mai acurat *status*-ul cercetărilor castrense românești, prin prisma jubileului de săpătură arheologică asupra castrului potaissens.

În vederea sesiunii, a fost redactată și publicată D. MATEI (red.), *Carte program și rezumate ale comunicărilor sesiune științifică 50 de ani de cercetări arheologice în castrul de la Potaissa. Cercetările castrense în România, Muzeul de Istorie Turda, 26-27 noiembrie 2021 (online) (Cluj-Napoca 2021)*, Editura Mega. Am ținut neapărat publicarea acestei cărți ale programului și rezumate ale comunicărilor, căci peste ani ea va rămâne o mică mărturie palpabilă a desfășurării sesiunii, chiar în condiții sanitare delicate.

În cadrul disertației sale doctorale abordând *Casa Cămării de sare din Turda: Istorie, arhitectură, funcționalitate* (coordonator științific dr. c.ș. I Daniela Marcu Istrate, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române București), muzeograful H. Groza a lucrat și și-a prezentat referatul doctoral tratând *Cultura materială asociată Cămării de sare de la Turda*.

Director Muzeul de Istorie,

Dr. Dan Matei.

